

Narkomaniyaya qarşı mübarizə ümumbaşarı məsələdir

Cəmiyyətdə "ağ ölüm" kimi tənənən narkomaniya günümüzün sərhəd tanımayan, qlobal xarakter daşıyan, dünyada qorxulu xəstelik kimi hər bir cəmiyyəti düşündür.

Narkomaniya yalnız cəmiyyətin, narkotik asılılıqdan əziyyət çəkən fərdin deyil, ümumilikdə cəmiyyətin problemidir. Bir qayda olaraq, o, birbaşa və ya dolayı yolla cəmiyyətin bütün üzvlərinə təsir edir. Belə ki, o, dünyada münaqişə və müharibə ocaqlarının, işğal və nəzərətsiz zonaların, terrorçu mərkəzlərin, müteşəkkil cinayətkar qrupların yaradılması, silah alverinin güclənməsi sahəsində mühüm amil roluunu oynayır.

Narkotik maddələrin gənclər və yeniyetmələr arasında daha çox yayılması nəzərə alınaraq, bir çox ölkələrdə "Narkotiksiz gələcək nəminə" məlli proqramların qəbulu təcrübəsi ölkəmizdə də tətbiq edilir. Ümummilli liderimiz Heydər Əliyevin 15 iyun 2000-ci il tarixli Fərmanı ilə 2000-2006-ci illəri əhatə edən "Narkomanlığın yayılmasına, narkotik vasitələrin, psixotrop maddələrin qeyri-qanuni dövriyyəsinə qarşı mübarizə üzrə Milli Proqram" qəbul edilmiş, həmçinin xüsusi Dövlət Komissiyası yaradılmışdır. Müvafiq Dövlət Proqramlarında nəzərdə tutulan məsələlərin həlli istiqamətində uğurlu addımlar atılmışdır. Ölkə başçısı tərəfindən 2019-2024-cü illəri əhatə edən növbəti Dövlət Proqramı təsdiq edilmişdir.

Gənclərin sağlamlığının qorunması, onların yaşam tərzində fiziki aktiviliyin artırılması istiqamətində ardıcıl tədbirlər həyata keçirilir.

Respublikanın rayonlarında "Sağlam gələcək üçün zərərlər və risklərə qarşı birləşək!" devizi altında mədəni-kültəvi aksiyalar, "Fiziki Aktivlik Festivalları", "Sağlam həyat" yaradıcılıq sərgisi layihəsi, videoçarxlar müsabiqəsi, mövzu üzrə seminar müşavirələr, Olimpiya idman Komplekslərində "Gənclərin Sağlamlıq Festivalı", konfranslar və s. təşkil edilərək keçirilmişdir. Bundan əlavə Respublikamızın şəhər və rayonlarında gənclər arasında vətənpervərlik işinin gücləndirilməsi, onların hərtərəfli inkişafı məqsədi ilə "Gənclər evi" sosial xidmət müəssisələri yaradılmışdır. Hazırda ölkədə 41 Gənclər Evi/Mərkəzi fəaliyyət göstərir. Eyni zamanda, sağlam gənc nəslin yetişdirilməsi, idmanın kütłəviyinin təmin edilməsi üçün ölkədə 40-dan çox Olimpiya kompleksləri inşa edilmişdir. Bütün bunlar gənclərin layıqli və sağlam vətəndaş kimi formalasmasına müstəsna əhəmiyyət kəsb edir.

Tibbi təcrübələr göstərir ki, narkomaniya ilə mübarizə aparmaq çox çətindir. O bələdan xilas olmaq çox az insana qismət olur. Narkotika qurşanmış əksər insanlar isə bu bataqlıqda məhv olub gediblər. Narkotik, ilk növbədə, insanın sağlamlığına ziyan vurur. Narkomaniyaya aludəcilik orqanizmin zeifləməsi, bədənin arıqlaması və fiziki gücün düşməsi ilə nəticələnir. Orqanizmin zəhərlənməsi daxili orqanların - qara ciyər və böyrəyin zəhərlənməsinə getirib çıxarır. Narkomaniyanın yaradıldığı ən geniş yayılmış xəstelik "Hepatit B"dir ("Hepatit B" xəsteliyi qaraciyər iltihabına səbəb olan çox təhlükeli xəstəlikdir). Ən qorxulu xəsteliklər orqanizmə qan vasitəsi ilə daxil olur və venə vasitəsi ilə qəbul olunan narkotiklərdən istifadə edən narkomanlar qan ilə tez-tez rastlaşırlar. Bu zaman hər bir xəstəliyə, o cümlədən də "HIV" və "QIÇS" xəstəliyinə yoluqmaq olur.

Fikrimizcə, narkotik vasitələrden istifadənin əsas subyekti uşaqlar olduğundan kütləvi informasiya vasitələrində valideynlər mütəmadi məlumatlandırılmalıdır. Müasir dövrümüzde narkomaniya insanlığa bir bələdir, çünkü bu bələyə ilk olaraq uşaqlar yoluqur. Narkotik maddə alverçiləri uşaqları asanlıqla öz girovlarına çevirməye nail olurlar. Beləliklə, gəncliyin məhvi və ölümü üzərində özlərinə kapital toplamaq narkomafiya üçün əsas məqsədə çevrilir. Bu zaman nəinki bir ölkənin, eyni zamanda, dünyanın gələcəyi təhlükə qarşısında qalır. Təcrübə göstərir ki, narkomaniyanın qarşısının alınmasında gənclərin asudə vaxtinə səmərəli təşkil edilməsi, onların ailədə mövqelerinin, statuslarının olmasının, ailədə sevilməsinin, onların istəklərinə qarşı hörmətin göstərilməsi müsbət təsir göstərir.

Hesab edirik ki, kütləvi informasiya vasitələri bu sahədəki fəaliyyətini gücləndirib, xüsusi verilişlər hazırlamalı və narkotik vasitələrden istifadənən insan hayatından yaradıqlı psixoloji sarsıntıni nümayiş etdirməlidir. Bu məqsədə verilişlərin əsas qəhrəmanları narkotik vasitələrden istifadəyə görə dağılan ailənin üzvləri, narkomaniyadan qurtulmaq üçün müalicə müəssisələrində mülaciə alan şəxslər olmalıdır. Onların real həyat hekayələri valideynlərin, eləcə də uşaqların şüur altına daha effektiv təsir edəcəkdir. Narkotikdən asılılıq narkotik maddələrden bir və ya bir neçə dəfə istifadə etməklə yaranır. Narkotik maddələrin qəbul edilməsinin əsas dəhşətli faktı bir neçə dəfə ondan istifadə edən insanın asılılıq yaratması faktıdır. Narkotik maddəni daim qəbul edən şəxsin bədənin tələb etdiyi vaxtda qəbul etməməsi həmin şəxsədə psixoloji gərginlik yaradır və əsəbləşdirir, onu narkotik maddənin tapılması və qəbul edilmesi üçün vəsait və ya imkanları axtarmağa vadar edir. Bu şəxsin özünü əsəbi aparması və psixoz durumunda olması ətrafdakı insanlardakı qorxu və diskomfort hissini yaradır. İnsan artıq heç bir işlə məşğul ola bilmir, növbəti "doza" üçün hər növ alçalmaya, iyriycə hərəkət etməyə məcbur olur. Narkotik qəbul etdikcə adəbsizlik və yalancılıq başlayır. Bütün maraqlarları, ümidi və qarşısına qoyduğu məqsədləri getdikcə söñür.

Əfsuslar olsun ki, bu gün narkotik vasitələrin satışı daha çox internet şəbəkəsi vasitəsi ilə həyata keçirilir. Gənclərin aktiv internet istifadələri olmasının nəzərə alaraq bunun nə qədər təhlükəli olmasını diqqətdən yayındır bilmərik. Bu istiqamətdə hüquq-mühafizə orqanlarının üzərinə ağır iş düşür. Internet üzərindən gənclərimizi zəhərləyən bu narkotik alverçiləri tapılmalı və bu halların maksimum dərəcə mehdudlaşdırılması təmin edilməlidir.

Təqdirəlayiq haldır ki, öten il Ədliyyə Nazirliyi tərəfindən Bakı şəhəri Nəsimi Rayon İcra Hakimiyəti ilə birlər paytaxtın 46 və 54 nömrəli tam orta məktəblərində "Uşaq Hüquqları Aylığı"na həsr olunmuş maarifləndirici görüşlər keçirilmişdir. Həmin görüşlərdə Nazirliyin, o cümlədən Ədliyyə Akademiyası və Məhkəmə Ekspertizasi Mərkəzinin, Nəsimi Rayon İcra Hakimiyətinin və məktəbin rəhbər və mesul şəxsləri, yuxarı siyiflərin şagirdləri və müəllimlər, vəlideynlər iştirak etmişlər.

Tədbirlərdə Ekspertiza Mərkəzinin ekspertləri "Həyata - hə, narkotiklər yox" "Yeni növ narkotiklərin təhlükəsi" və "Kiberbulling anlaysışı və informasiya təhlükəsizliyi" mövzularında çıxışlar edərək şagirdləri maraqlandıran suallar cavablandırılmışdır.

Narkotik vasitələrin qanunsuz dövriyyəsi ilə mübarizədə Ədliyyə Nazirliyinin Məhkəmə Ekspertizasi Mərkəzinin də üzərinə mühüm vəzifələr düşür. Mərkəzdə narkotik vasitələrin, psixotrop maddələrin və onların prekursorlarının ekspertizaları aparılmaqla yanaşı məhkəmə və hüquq-mühafizə orqanlarına metodiki məsləhətlər verilir, vəsaitlər hazırlanır.

Regionlarda fealiyyət göstərən məhkəmə və hüquq-mühafizə orqanlarının narkotik vasitələrin, psixotrop maddələrin və onların prekursorlarının ekspertizasının keçirilməsində rastlaşdıqları çətinlikləri aradan qaldırmaq, bu işdə operativliyi təmin etmək məqsədi ilə nazirliyin Ekspertiza Mərkəzinin Gəncə, Şirvan, Şəki və Lənkəran regional bölmələri yaradılmışdır.

Qeyd edilməlidir ki, Azərbaycanın geosiyasi mövqeyi narkotiklərin qeyri-qanuni olaraq Avropana daşınması üçün də əlverişlidir. Ermenistanın 30 il işğal altında saxladığı Azərbaycanın əraziləri vasitəsilə Avropa və Qara dəniz hövzəsi ölkələrinə, həmçinin digər dövlətlərə narkotik maddələrin güclü axını həyata keçirilirdi. Həmin ərazilər narkotik tranziti, narkotiklərin becərilmesi, satılması, transmilli cinayət üçün nəzərətsiz zona kimi də istifadə olunurdu. Artıq bu narkobiznesə Ali Baş Komandanımız İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə aparılan və müzəffər Ordumuzun şücaeti və qəhrəmanlığı sayəsində doğma torpaqlarımızın işğaldan azad olunması ilə nəticələnən Vətən müharibəsində qazanılmış şanlı Qələbə ilə son qoyuldu.

Bu gün əminliklə demək olar ki, narkomaniyaya qarşı mübarizə sahəsində atılan addımlar öz müsbət nəticələrini verməkdədir. Lakin bu sahədə ümummilli fəaliyyət davam etdirilməli və daha da genişləndirilməlidir.

Səbinə Qədirova,
Ədliyyə Nazirliyi
Məhkəmə Ekspertizasi
Mərkəzinin əməkdaşı